

Sygn. akt	III AUa 989/12
------------------	-----------------------

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **9 stycznia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **9 stycznia 2013 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku **M. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o zapłatę składek

na skutek apelacji obu stron

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **22 maja 2012 r.** sygn. akt **IV U 519/12**

u c h y l a zaskarżony wyrok i znosi postępowanie w całości oraz

u c h y l a poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z 2 marca 2012 r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu.

Sygn. akt III AUa 989/12

UZASADNIENIE

Decyzją z 2 marca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. stwierdził, iż M. O. jako współmałżonek płatnika C. O. prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą jest odpowiedzialny za jej zobowiązania z tytułu

nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy w okresach wskazanych w decyzji wraz z odsetkami

i opłatami dodatkowymi, kosztami upomnienia i kosztami egzekucyjnymi. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy stwierdził, iż C. O. nie dopełniła ustawowego obowiązku opłacania należności z tytułu składek na powyższe ubezpieczenia a za zaległości te odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie również małżonek.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. O. podniósł, iż decyzja została wydana pomimo braku występowania przesłanek ustawowych, zgłaszając równocześnie zarzut przedawnienia wynikający z art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład wniósł o jego oddalenie wskazując tę samą argumentację, która stanowiła podstawę wydania kwestionowanej decyzji.

Po rozpoznaniu odwołania Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyrokiem z 22 maja 2012r. w pkt I zmienił zaskarżoną decyzję

w ten sposób, że stwierdził, iż M. O. jako współmałżonek podatnika C. O. prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą jest odpowiedzialny za jej zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od stycznia 2008r. do stycznia 2012r. z odsetkami, dodatkowej opłaty w kwocie 1100 zł, ubezpieczenia zdrowotne za okresy wrzesień 2008r., od grudnia 2008r. do sierpnia 2010r. i od stycznia 2011r. do marca 2011r. wraz z odsetkami

z dodatkową opłatą w kwocie 120 zł, Fundusz Pracy za okres od stycznia 2008r. do stycznia 2012r. z odsetkami i dodatkową opłatą w kwocie 30 zł, w pkt II - w pozostałej części odwołanie oddalił. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd wskazał art. 24 ust. 5 d ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych jako podstawę prawną przyjętego stanowiska.

Powyższy wyrok zaskarżył wnioskodawca oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. (domagając się potraktowania jako apelacji – złożonego wniosku o wykładnię wyroku w sytuacji nieuwzględnienia tego żądania).

M. O. zarzucając naruszenie przepisów postępowania tj. art. 328 § 2 kpc, art. 233 § 1 kpc, wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Apelujący podniósł, iż Sąd Okręgowy skupił się jedynie na podniesionym zarzucie przedawnienia roszczenia, nie wyjaśniając z jakich powodów i na jakiej podstawie prawnej nie uwzględnił zgłoszonych zarzutów naruszenia przez pozwany Zakład szeregu przepisów ustawy Ordynacja podatkowa.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zarzucił natomiast niezgodność sentencji wyroku z jego uzasadnieniem. Postanowieniem z 10 września 2012r. Sąd Okręgowy w Krośnie oddalił wniosek Zakładu o wykładnię wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje są o tyle uzasadnione o ile skutkują niezależnie od przedstawionych wniosków, uchylenie kwestionowanego orzeczenia z równoczesnym zniesieniem toczącego się postępowania przed Sądem I instancji oraz uchylenie poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Stosownie, bowiem do art. 378§1 kpc Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia zobowiązany jest jednak brać z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Przyczyny powodujące nieważność postępowania wymienia art. 379 kpc, który w pkt 5 wskazuje na pozbawienie strony możliwości obrony swych praw, jako okoliczność powodującą tę nieważność. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy przyjąć, iż taka okoliczność wystąpiła. Stosownie zaś do treści art. 477¹¹ kpc stronami w postępowaniu z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych są: ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy oraz zainteresowany. Zainteresowanym zaś jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Niewezwanie przez sąd zainteresowanych do udziału w sprawie powoduje

nieważność postępowania (p. wyrok Sądu Najwyższego 3 października 1996r. II URN 36/96 ,OSNAPiUS 1997r, nr 9, poz. 156). W niniejszej sprawie występuje odpowiedzialność in solidum, gdyż Zakład ma jedną wierzytelność względem obydwu współmałżonków, lecz z dwóch różnych tytułów: świadczenia ubezpieczonego (art. 26 ustawy Ordynacja podatkowa) oraz świadczenia małżonka (art. 29 Ordynacji podatkowej). Uiszczenie przez jednego z małżonków podatku (składek) skutkować będzie zwolnieniem drugiego z obowiązku świadczenia i nastąpi wygaśnięcie zobowiązania. Do relacji występującymi między dłużnikami odpowiadającymi in solidum, w drodze analogii należy stosować normę art. 366 § 1 kc. Treść stosunku prawnego występującego pomiędzy nimi w procesie oznaczona jest jako współuczestnictwo materialne (art. 72 § 1 pkt 1 kpc). Zatem zaniechanie przez sąd wezwania do udziału w niniejszym postępowaniu dłużnika C. O., powoduje wskazaną w art. 379 pkt 5 w związku z art. 477¹¹ § 2 kpc, nieważność postępowania (p. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 5 października 2006r. III AUa 916/05).

Z tego więc formalnego względu stosownie do art. 378§1 kpc w zw. z art. 386 §2 kpc koniecznym stało się uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, przy jednoczesnym zniesieniu dotychczasowego postępowania. Już tylko na marginesie należy zauważyć, iż powołany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przepis art. 24 ust. 5 d ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie mógł mieć w niniejszej sprawie zastosowania. Termin przedawnienia wskazany powyższym uregulowaniem odnosi się bowiem wyłącznie do egzekucji zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności za zaległości i jego upływ nie podlega ocenie w postępowaniu sądowym z odwołania od tej decyzji. Zatem przepis ten aktualizuje się dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego, czyli w sytuacji, gdy chodzi o wykonanie zobowiązania wynikającego z prawomocnej decyzji dotyczącej osoby trzeciej (p. wyrok Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2011r. sygn. akt II UK 37/10).

W ocenie tut. Sądu uzasadnione było również uchylenie zaskarżonej decyzji. Należy przypomnieć, iż postępowanie sądowe w sprawach ubezpieczeniowych wszczynane jest w związku z odwołaniem złożonym od decyzji organu rentowego. Ma więc ono charakter kontrolny, jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem w aspekcie formalnym i materialnym stanowiska zaprezentowanego w zaskarżonej decyzji. Badanie legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. W zaskarżonej decyzji pozwany Zakład stwierdził jedynie, powołując się na przepisy art. 29 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej, że wnioskodawca odpowiada za zobowiązania podatnika C. O.. Tym samym wskazując ogólnie o odpowiedzialności odwołującego, nie podał, że zakres przedmiotowy tej odpowiedzialności ograniczony jest do majątku wspólnego małżonków. Niezrozumiałe jest również sformułowanie zawarte w uzasadnieniu decyzji wskazujące na małą skuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko podatnikowi. Z uzasadnienia nie wynika także, że zobowiązania składkowe powstały w czasie trwania wspólności ustawowej, a więc czy fatycznie w okolicznościach niniejszej sprawy ma zastosowanie art. 29 Ordynacji podatkowej, czy też może art.111 (odpowiedzialność osób trzecich).

Konkludując Sąd Apelacyjny na podstawie art. 477^{14a} kpc przekazał sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu i wydania decyzji spełniającej odpowiednie wymogi pod względem formalnym i merytorycznym. Przeprowadzenie postępowania przy uwzględnieniu powyższych uwag, jego ocena, a następnie wyniki będą mogły stanowić podstawę do prawidłowego merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, a wydana decyzja, podlegać będzie kontroli sądowej- w sytuacji jej zaskarżenia przez wnioskodawcę. W ewentualnym postępowaniu sądowym obowiązkiem Sądu I instancji, będzie zaś w pierwszej kolejności zawiadanie do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej C. O..

Z.:

(...)